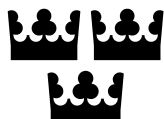

8

Skattefrågor

8 Skattefrågor

8.1 Inledning

Regeringen tar i detta kapitel upp skattefrågor. Inledningsvis anges ett antal skattepolitiska prioriteringar för de närmaste åren. Därefter lämnas ett antal förslag på företags- och kapitalskatteområdet samt ett förslag på fastighetstaxeringsområdet. Vidare redovisas några i budgetpropositionen för år 2000 aviserade förslag som kommer att läggas fram i särpropositioner. Avslutningsvis anges de olika förslagens offentliga finansiella effekter.

Ärendet och dess beredning

Inom Finansdepartementet har en promemoria – Vissa skattefrågor för småföretagare – utarbetats med vissa förenklingsförslag inom kapital- och företagsbeskattningen. Promemorian har remissbehandlats. Promemorian och en sammanställning av remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr Fi2000/627).

Nästa allmänna fastighetstaxering av småhus skall ske år 2002. Frågan om att skjuta upp denna taxering till år 2003 har aktualiserats i samband med att Fastighetstaxeringsutredningen har avlämnat sitt betänkande med förslag till förändringar i de gällande reglerna för fastighetstaxering (Fastighetstaxering - precision, påverkansmöjligheter, individuella bedömningar, SOU 2000:10). Vid beredningen av förslaget har synpunkter under hand inhämtats från Riksskatteverket.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 23 mars 2000 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslagen i kapitel 3. Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran. Vissa i huvudsak redaktionella ändringar har

gjorts i förhållande till de lagförslag som lämnades till Lagrådet.

Förslaget till lag om allmän fastighetstaxering av småhusenheter år 2003 innebär att tidpunkten för den allmänna fastighetstaxeringen av småhus flyttas fram ett år. Förslaget är av sådan enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Något yttrande från Lagrådet har därför inte inhämtats.

8.2 Skattepolitiska prioriteringar

För att bibehålla de förbättrade offentliga finanserna krävs en fortsatt hård prioritering inom skattepolitiken under de närmaste åren.

För det första prioriteras åtgärder som bidrar till att förbättra de skattemässiga villkoren för arbete, utbildning och investeringar i Sverige och som uppfyller kraven på att vara fördelningspolitiskt rättvisa. Till dessa åtgärder räknas förbättrade villkor för små och medelstora företag.

För det andra finns en grupp åtgärder som kan bli nödvändiga att vidta dels beroende på internationaliseringen och dess effekter på skattebasernas rörlighet, dels därför att det finns interna obalanser i skatteuttaget på vissa områden. Ett exempel på det senare gäller fastighetskatteuttaget. Inkomstberäkningen för 2001 förutsätter dels att nuvarande frysning av taxeringsvärdena upphör, dels att den – för åren 1999-2000 tillfälligt sänkta – skattesatsen för bostadshyreshus återgår till 1,5 procent. Den sammanlagda inkomstförstärkningen har beräknats till 8 miljarder kronor (jfr kapitel 6).

För att skapa utrymme för det önskvärda och nödvändiga bör stark återhållsamhet visas avse-

ende åtgärder som inte stödjer de nämnda prioriteringarna. Skatteuttaget på trögörliga skattebaser bör upprätthållas i största möjliga utsträckning. Generella åtgärder prioriteras framför särregler som urholkar skattebaser, skapar snedvridningar och kontrollproblem och som försvårar fortsatt förenkling.

Nedan redovisas först ett antal åtgärder där ställningstaganden kan väntas i eller i anslutning till budgetpropositionen för 2001. Därefter kommenteras internationaliseringens betydelse för svenska skattebaser och framtida skattestruktur.

8.2.1 Inför budgetpropositionen aktuella åtgärder

Fortsatt inkomstskattereform

Genom förslag i förra årets budgetproposition har en fjärdedel av den reform som innebär kompensation för egenavgifter och en minskning av andelen skattskyldiga med statlig inkomstskatt till 15 procent genomförts. Fullföljandet av reformen – till en tillkommande budgetkostnad om ca 36 miljarder kronor – är angelägen av både fördelningspolitiska skäl och för att stödja arbetslinjen.

I budgetpropositionen för 2000 gjordes det fortsatta genomförandet av reformen beroende av de löpande bedömningarna av de offentliga finanserna och av det konjunkturpolitiska läget. Vidare skall en avvägning göras i förhållande till de behov som finns att säkerställa en tillfredsställande kvalitet i de offentliga åtagandena, särskilt för vården, skolan och omsorgen. Dessa villkor gäller fortfarande.

Fastighetsskatt m.m.

Sedan 1996 har uttaget av fastighetsskatt på bostäder kraftigt begränsats genom en rad successiva beslut. Taxeringsvärdena har i princip varit oförändrade sedan 1997 genom att det omräkningsförfarande som infördes 1996 ej tillämpats som avsett. 1998 sänktes skattesatsen för bostadshus generellt från 1,7 procent till 1,5 procent. För bostadshyreshusen gäller för åren 1999-2000 en tillfällig sänkning; för innevarande år är skattesatsen 1,2 procent.

Såväl frysningsen av taxeringsvärdena som den tillfälligt sänkta skattesatsen för hyreshus upphör 2001 – såvitt inte riksdagen fattar nya beslut. Som tidigare redovisats innebär detta en inkomstförstärkning med 8 miljarder kronor. I ta-

bell 8.1 redovisas en uppdelning av de olika ingående komponenterna liksom skattebaser och skatteintäkter för åren 2000-2001.

Tabell 8.1 Skattebaser och skatteintäkter för småhus och hyreshus åren 2000-2001.

Miljarder kronor och procent

	Småhus	Hyreshus
Skattebas (=taxvärden) år 2000, mdkr	877	405
Skatteintäkter år 2000, mdkr	13,1	4,9
Skattebas (=taxvärden) år 2001, mdkr	1147	536
Procentuell förändring skattebas	31	32
Skattehöjningar 2000-2001, mdkr*	4,1	3,2
varav p g a förändrad skattebas	4,1	1,6
varav p g a förändrad skattesats	-	1,6
Fastighetsskatteintäkter år 2001, mdkr	17,2	8,0

Ett fullt genomslag för den mest betydelsefulla komponenten – uppjusteringen av taxeringsvärdena – skulle ge högst varierande regionala effekter. Enligt nuvarande bedömningar skulle taxeringsvärdena stiga kraftigt i vissa regioner; exempelvis skulle de genomsnittliga taxeringsvärdena för Stor-Stockholmsområdet höjas med i storleksordningen 60 procent. I andra regioner skulle taxeringsvärdena sjunka. Inom ramen för de olika regionala genomsnitten kan finnas betydande variationer för olika delområden och för olika slag av hushåll.

Regeringen bedömer att de effekter som nu kan förväntas vad gäller förändringar i skatteuttaget mellan åren 2000 och 2001 inte kan godtas och avser därför att i budgetpropositionen för 2001 lämna förslag som begränsar ökningen av skatteuttaget. I de fortsatta övervägandena bör vidare beaktas Fastighetsbeskattningskommitténs arbete – som kommer att presenteras före sommaren – liksom det betänkande som redan överlämnats av Fastighetstaxeringsutredningen.

* Utöver förändrad fastighetsskatt uppkommer en effekt via höjd förmögenhetsskatt med 0,7 miljarder kronor.

8.2.2 Internationaliseringens betydelse för svenska skattebaser och framtida skattestruktur

I budgetpropositionen för 1999 redovisade regeringen en kortfattad bedömning av de krav på det svenska skattesystemet som kan uppkomma i framtiden – och som redan delvis gör sig gällande – som ett resultat av den fortgående internationaliseringen av den svenska ekonomin, där marknaderna för varor och tjänster, liksom arbetsmarknaden och kapitalmarknaderna, alltmer integreras internationellt. I varierande utsträckning kommer detta att påverka rörligheten hos olika skattebaser och därmed möjligheterna att varaktigt finansiera våra gemensamma åtaganden. I takt med detta aktualiseras centrala frågor om den svenska skattestrukturens framtida utformning och vilken avvägning som skall göras mellan å ena sidan internationaliseringens krav, å andra sidan interna krav på systematik i skattesystemet och på en fördelningspolitiskt rättvis fördelning av det samlade skatteuttaget.

Under senare tid har diskussionen kring dessa frågor intensifierats och olika bedömningar och rekommendationer presenterats. Den senaste långtidsutredningen har uppmärksammat frågan, bl.a. dess kopplingar till möjligheten att finansiera de av demografiska förändringar ökande anspråken på offentligt finansierade tjänster inom vården och omsorgen. Finansmarknadsutredningen (SOU 2000:11) har i sin analys av den framtida konkurrenskraften hos den svenska finansiella sektorn behandlat skatternas betydelse, särskilt skatterna på kapitalinkomster och förmögenheter.

Den internationella integrationen ökar också konkurrensen om investeringar, företag och arbetskraft. I Sverige måste därför finnas goda förutsättningar för riskvilligt kapital, entreprenörskap och arbete.

De utmaningar den framtida skattepolitiken kommer att ställas inför gör det angeläget att få till stånd fördjupade bedömningar och kartläggningar av olika slag. Det handlar bl.a. om bedömningar av i vilket tidsperspektiv olika anpassningskrav kommer att uppstå. Men det gäller också analyser av de förutsättningar för skattepolitiken som ges av våra internationella åtaganden i olika avseenden, EU-medlemskapet inkl. ett eventuellt svenskt deltagande i EU:s valutaunion samt även andra internationella regelverk av betydelse. Mot denna bakgrund avser regeringen att inom kort tillsätta en utredning med

uppgift att förbättra underlaget för den framtida skattepolitiken i dessa avseenden.

8.3 Företags- och kapitalskattefrågor

Regeringen lämnar i detta avsnitt förslag på vissa regelförenklingar. Förslagen har särskild betydelse för de mindre företagen.

Av rättvise- och förenklingsskäl föreslås vissa ändringar av reglerna om avdrag för ökade levnadskostnader vid tjänsteresa och resa i näringsverksamhet. Anställda skall vid beskattningen behandlas lika oavsett om traktamente betalas ut eller inte och näringsidkare skall i princip behandlas på samma sätt som anställda. De nya reglerna föreslås tillämpas första gången vid 2002 års taxering.

Vidare föreslås generösare och enklare avdragsregler för utgifter vid ombyggnad av lokaler i samband med byte av hyresgäst. Detta möjliggör ett mer effektivt utnyttjande av det kommersiella fastighetsbeståndet. De nya reglerna om ett utvidgat reparationsbegrepp föreslås gälla ändringsarbeten som påbörjats från och med den 1 januari 2000.

För att ytterligare förbättra villkoren för extern kapitalförsörjning till onoterade bolag och för att förenkla systemet föreslås att kapitalförluster på marknadsnoterade delägarätter skall kunna kvittas mot vinster på onoterade aktier. Vidare föreslås att kapitalvinst respektive kapitalförlust vid avyttring av andel i s.k. blandfond i sin helhet skall ingå i kvittningssystemet. De nya reglerna föreslås gälla för vinster och förluster som uppkommit från och med den 1 januari 2000.

En utgångspunkt för den fortsatta framställningen är reglerna och terminologin i inkomstskattelagen (1999:1229), IL, som trädde i kraft den 1 januari 2000 och som skall tillämpas första gången vid 2002 års taxering (prop. 1999/2000:2, bet. 1999/2000:SkU2, rskr. 1999/2000:117). Enligt lagen (1999:1230) om ikrafträdande av inkomstskattelagen, ILP, upphörde kommunal-skattelagen (1928:370, KL) och lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, SIL att gälla den 1 januari 2000. De upphävda lagarna skall dock tillämpas vid 2001 års taxering.

8.3.1 Avdrag för ökade levnadskostnader vid tjänsteresor och resor i näringsverksamhet

8.3.1.1 Gällande rätt

Inkomstslaget tjänst

Huvudregeln i samtliga inkomstslag är enligt 9 kap. 2 § IL att den skattskyldiges levnadskostnader och liknande utgifter inte får dras av. I 12 kap. 6–17 §§ IL finns bestämmelser om att utgifter för *ökade* levnadskostnader i samband med tjänsteresor utanför den vanliga verksamhetsorten ändå får dras av om vissa förutsättningar är uppfyllda. Reglerna innebär i huvudsak följande.

För att avdrag skall få göras krävs att tjänsteresan är förenad med övernattnings. Som ökade levnadskostnader räknas utgifter för logi, ökade utgifter för måltider samt diverse småutgifter.

Om arbetet utanför den vanliga verksamhetsorten varit förlagt till samma ort under mer än tre månader i följd får avdrag i stället göras enligt bestämmelserna om tillfälligt arbete. En tjänsteresa anses pågå i en följd om den inte bryts av uppehåll som beror på att arbetet förläggs till en annan ort under minst fyra veckor.

Med *vanlig verksamhetsort* avses ett område inom 50 kilometer från den skattskyldiges tjänsteställe. Som vanlig verksamhetsort behandlas också ett område inom 50 kilometer från den skattskyldiges bostad. Tjänstestället är den plats där den skattskyldige utför huvuddelen av sitt arbete. Utförs detta under förflyttning eller på arbetsplatser som hela tiden växlar, anses i regel den plats där den skattskyldige hämtar och lämnar arbetsmaterial eller förbereder och avslutar sina arbetsuppgifter som tjänsteställe. Speciella regler gäller för vissa arbeten inom byggnads- och anläggningsbranschen, för reservofficerare, nämndemän m.fl. och för skattskyldiga som under en begränsad tid arbetar vid någon av Europeiska unionens institutioner eller organ eller vid Europaskolorna men som får den huvudsakliga lönen för arbetet från en annan arbetsgivare.

Vid beräkningen av avdraget används för tjänsteresa i Sverige ett maximibelopp och för tjänsteresa utomlands ett normalbelopp för respektive land. Avdraget beräknas för hel eller halv dag. Som hel dag behandlas också avresedagen om resan påbörjas före kl. 12.00 och hemresedagen om resan avslutas efter kl. 19.00. Som halv dag behandlas avresedagen om resan påbör-

jas kl. 12.00 eller senare och hemkomstdagen om resan avslutas kl. 19.00 eller tidigare. *Maximibeloppet* är 0,5 procent av prisbasbeloppet, avrundat till närmaste tiotal kronor. För 2000 års taxering uppgår det till 180 kr. *Normalbeloppet* för varje land motsvarar den normala ökningen av levnadskostnaderna under en hel dag för frukost, lunch och middag som består av en rätt på restaurang av normal standard samt för småutgifter. Om det finns särskilda skäl, får normalbeloppet avse ökade utgifter för måltider på en restaurang av bättre standard.

Om den anställda under en tjänsteresa samma dag uppehåller sig i mer än ett land bestäms avdraget efter vad som gäller för vistelse i det land där han uppehållit sig den längsta delen av dagen (kl. 06.00–24.00). Avdrag för ökade levnadskostnader skall minskas med värdet av kostförmåner som den skattskyldige fått, förutom sådana kostförmåner på allmänna transportmedel som enligt 11 kap. 2 § IL inte skall tas upp av den anställda.

För merutgifter för *måltider* och *småutgifter* gäller olika regler beroende på om den anställda fått ersättning för sådana merutgifter från sin arbetsgivare, s.k. dagtraktamente, eller inte.

Om den skattskyldige fått dagtraktamente för en tjänsteresa i Sverige, skall ett belopp som motsvarar ersättningen dras av. För varje hel dag som tagits i anspråk för resan skall avdraget uppgå till högst ett maximibelopp och för varje halv dag till högst ett halvt maximibelopp. Visar den skattskyldige att den sammanlagda utgiftsökningen under samtliga tjänsteresor under beskattningsåret i en och samma tjänst varit större än det schablonmässigt beräknade avdraget skall i stället ett belopp som motsvarar den faktiska utgiftsökningen dras av.

Om den skattskyldige fått dagtraktamente för tjänsteresa utomlands skall ett belopp som motsvarar ersättningen dras av. För varje hel dag som tagits i anspråk för resan får avdraget uppgå till högst ett normalbelopp och för varje halv dag till högst ett halvt normalbelopp. Visar den skattskyldige att utgiftsökningen under en tjänsteresa varit större än avdraget beräknat på detta sätt skall i stället ett belopp som motsvarar den faktiska utgiftsökningen dras av.

En skattskyldig som inte fått dagtraktamente men som gör sannolikt att han haft ökade utgifter för måltider och småutgifter skall göra avdrag för varje hel dag med ett halvt maximibelopp vid tjänsteresa i Sverige och med ett halvt normalbelopp vid tjänsteresa utomlands. Denna katego-

ri anställda har inte rätt att få avdrag för sina faktiska utgifter och inte heller rätt att få schablonavdrag för halva dagar.

Reglerna om avdrag för *logi* är desamma för båda kategorierna anställda. Utgift för *logi* skall dras av. Om den skattskyldige inte kan visa vilken utgift han har haft, skall ett halvt maximibelopp per natt dras av vid tjänsteresa i Sverige och ett halvt normalbelopp vid tjänsteresa utomlands.

Reglerna om avdrag för logiutgifter ändrades år 1999 (prop. 1998/99:83, bet. 1998/99:SkU17, SFS 1999:317). Tidigare hade skattskyldiga som inte uppbar nattractamente endast rätt till avdrag för faktiska logikostnader. Om den faktiska utgiften inte kunde visas fanns ingen rätt till avdrag och den skattskyldige fick med beskattade pengar bekosta den merutgift som boendet medförde, t.ex. boende i husvagn, fritidsbostad, olika former av inneboende och dylikt. Regeringen ansåg att olikheten i den skattemässiga behandlingen av personer som i stort sett befann sig i identiska situationer inte var motiverad. Man borde sträva efter att skattemässigt likabehandla dem som arbetar tillfälligt utanför bostadsorten, oavsett om arbetet utförs inom ramen för en tjänsteresa eller på annat sätt. Av rättvis- och förenklingskäl skulle även anställda som inte uppbar nattractamente få göra avdrag för logikostnader med schablonbelopp. Ett par remissinstanser ansåg att det av lagtexten skulle framgå att den skattskyldige måste kunna göra sannolikt att någon kostnad för *logi* förekommit för att avdrag med schablonbelopp skulle få göras. Regeringen delade inte denna uppfattning. Grunden för avdragsrätt var att övernattnings skett på arbetsorten. Redan detta förhållande måste enligt regeringen vara tillräckligt för att anse det som sannolikt att kostnader för *logi* har uppkommit. Däremot måste givetvis den skattskyldige fullgöra sin bevisbörda i fråga om att han övernattat på arbetsorten (prop. 1998/99:83 s. 24). Riksdagen godtog detta synsätt.

Utredningen om ökade levnadskostnader m.m. har i sitt slutbetänkande *Förmåner och ökade levnadskostnader* (SOU 1999:94) föreslagit att även reglerna om avdrag för måltider och småutgifter skall bli desamma för båda kategorierna anställda. Anställda som inte fått traktamente bör ha rätt till avdrag enligt samma schablon som anställda som fått traktamente. De som fått traktamente skall oavsett traktamentets storlek alltid ha rätt till avdrag med hela schablonen. Dessutom skall skattskyldiga som inte fått

traktamente kunna få avdrag för sin verkliga utgiftsökning om de kan visa att denna är större än schablonavdraget. Som skäl för förslaget har i huvudsak angetts att båda kategorierna anställda kan förutsättas ha likartade merutgifter vid tjänsteresor.

Inkomstslaget näringsverksamhet

I likhet med vad som gäller för anställda kan näringsidkare få göra avdrag för ökade levnadskostnader vid resa i näringsverksamheten utanför den vanliga verksamhetsorten. Det finns dock, utom för yrkesfiskare, inte några regler om avdragsrätt i inkomstslaget näringsverksamhet. Avdragsrätt anses föreligga enligt de allmänna reglerna i 13 kap. 1 § och 16 kap. 1 § första stycket IL om att utgifter på grund av näringsverksamhet räknas till inkomstslaget näringsverksamhet och att utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster får dras av som kostnad i inkomstslaget. Det är näringsidkarens verkliga merutgifter vid resan som är avdragsgilla. Han måste kunna visa att sådana utgifter uppkommit och även hur stora de varit.

För yrkesfiskare finns en särskild bestämmelse i 16 kap. 36 § IL. En yrkesfiskare får göra avdrag för ökade levnadskostnader på grund av fiske utanför hemorten om resan är förenad med övernattnings. Riksskatteverket har meddelat rekommendationer m.m. (RSV S 1994:23) om sådana avdrag att tillämpas fr.o.m. kalenderåret 1994. Enligt dessa får avdraget beräknas med utgångspunkt i bestämmelserna om maximibelopp för avdrag i inkomstslaget tjänst. Schablonbeloppet per dag uppgår till hälften av maximibeloppet.

Riksskatteverket har i en framställning till Finansdepartementet föreslagit att avdrag för ökade levnadskostnader i form av måltider och småutgifter vid resa i näringsverksamheten som medför övernattnings utanför den vanliga verksamhetsorten skall kunna göras enligt schablon även i inkomstslaget näringsverksamhet analogt med vad som gäller för anställda som inte uppbar traktamente (dnr Fi1999/2994). Av förslaget framgår att skattemyndigheterna ofta godtar en schablon för kostfördyring i analogi med vad som gäller avdrag för löntagare som inte fått traktamente. Verket anser, främst av förenklingskäl, att samma schablonregler bör gälla för näringsidkare som för anställda som inte fått traktamente. I den mån näringsidkaren önskar avdrag med verklig fördyring enligt bokförda verifikationer skall det vara tillåtet även i fortsätt-

ningen. Samma avdragsprincip skall dock gälla för samtliga resor samma år. Vidare anser verket att de särskilda reglerna för yrkesfiskare kan utmönstras om förslaget genomförs.

8.3.1.2 Överväganden och förslag

Avdrag för skattskyldiga som inte fått traktamente

Regeringens förslag: Skattskyldiga skall behandlas lika från avdragssynpunkt oavsett om traktamente betalas ut eller inte. Båda kategorierna skattskyldiga skall dra av utgifter för måltider och småutgifter med de belopp som gäller för skattskyldiga som fått traktamente.

Promemorians förslag: Stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna som yttrat sig i frågan tillstyrker förslagen. *Riksskatteverket* vill gå längre och anser att man bör eliminera den skattemässiga skillnad som finns mellan skattskyldiga som fått respektive inte fått traktamente även efter tremånadersperiodens utgång. *Hovrätten för Västra Sverige* tillstyrker förslaget för skattskyldiga som inte fått traktamente men avstyrker en ändring för dem som fått traktamente. Hovrätten anser att en viktig invändning mot en ändring är att det synes kräva ett delvis ändrat beskattningsförfarande. Enligt gällande regler föreligger ingen obligatorisk kontrolluppgiftsskyldighet för arbetsgivaren så länge traktamentena håller sig inom schablonbeloppen och arbetsgivaren behöver inte heller göra skatteavdrag på denna del av ersättningen till den anställde. Om promemorians förslag genomförs måste det förutsättas att skattemyndigheten får tillgång till uppgifter om antalet tjänsteresor etc. Detta skulle innebära merarbete både för arbetsgivarna i form av ökad kontrolluppgiftsskyldighet och för skattemyndigheterna genom att fler uppgifter skall granskas. *Kammarrätten i Stockholm* har i sak inget att invända mot att skattskyldiga skall behandlas lika oavsett om traktamente betalas ut eller inte men anser att den föreslagna utvidgningen av avdragsmöjligheterna för skattskyldiga som inte fått traktamente i någon mån kan komma att innebära kontrollproblem för skattemyndigheten. För att begränsa problemen bör

en utökad uppgiftsskyldighet för arbetsgivare övervägas.

Skälen för regeringens förslag: Numera görs inte någon skillnad mellan skattskyldiga som fått respektive inte fått traktamente när det gäller rätten till avdrag för logiutgifter vid tjänsteresor. I samband med att de nya reglerna infördes uttalade regeringen (prop. 1998/99:83 s. 24) att en olikhet i den skattemässiga behandlingen av personer som i stort sett befinner sig i identiska situationer inte är motiverad. Personer som är på tjänsteresa på samma plats under liknande förhållanden kan även förutsättas ha en likartad situation beträffande merutgifter för måltider och småutgifter, oberoende av om traktamente betalas ut eller inte. Det talar för att avdragsreglerna bör vara desamma för båda grupperna. Det är exempelvis rimligt att avdrag för båda kategorierna skattskyldiga skall kunna göras med de schablonbelopp som utgör avdragsgräns för skattskyldiga som fått traktamente.

Skattskyldiga som inte fått traktamente har, under förutsättning att de gör sannolikt att de haft merutgifter, för närvarande rätt till avdrag med hälften av de belopp som utgör avdragsgräns för skattskyldiga som fått traktamente. Schablonbeloppen för dessa skattskyldiga bör höjas till samma nivå som de nuvarande avdragsgränserna för skattskyldiga som fått traktamente. Detta innebär även att skattskyldiga som inte fått traktamente, i motsats till vad som hittills gällt, kommer att få avdrag för merutgifter för halva dagar. Liksom hittills bör det krävas att en skattskyldig som inte fått traktamente gör sannolikt att han har haft merutgifter för måltider och småutgifter för att avdrag skall få göras.

För skattskyldiga som fått traktamente gäller att schablonavdraget inte får överstiga ersättningen, även om denna är lägre än de belopp som utgör avdragsgräns. Av rättviseskäl bör även dessa skattskyldiga ha rätt till avdrag med helt schablonbelopp oavsett om ersättningen uppgått till detta belopp eller inte.

Skattskyldiga som inte fått traktamente har, till skillnad från dem som fått sådant, inte rätt att göra avdrag för sina verkliga merutgifter för måltider och småutgifter. Det finns inte något skäl till fortsatt särbehandling i det avseendet. Hädanefter bör därför även dessa skattskyldiga ha rätt till avdrag för sina verkliga utgifter om de kan visa att dessa varit högre än schablonavdraget. Reglerna bör utformas på samma sätt som för anställda som fått traktamente. Det bör således krävas att den verkliga utgiftsökningen för

samtliga resor inom Sverige varit större än avdraget beräknat enligt schablon. När det gäller en resa utomlands bör det räcka att de faktiska utgifterna under just den resan varit högre än schablonavdraget.

Reglerna om avdrag för ökade levnadskostnader vid tjänsteresa kommer liksom hittills inte att gälla efter den tidpunkt då arbetet varit förlagt till samma ort under mer än tre månader i en följd. Då gäller i stället särskilda regler om avdrag vid tillfälligt arbete på annan ort (12 kap. 18–22 §§ IL). Avdragsrätten är inte utformad på ett likartat sätt för skattskyldiga som fått traktamente och sådana som inte fått det. Utredningen om avdrag för ökade levnadskostnader m.m. har i sitt slutbetänkande Förmåner och ökade levnadskostnader (SOU 1999:94) föreslagit ändringar av dessa regler som bl.a. innebär att de två kategorierna skattskyldiga skall behandlas på ett likartat sätt. Under promemorians remissbehandling har önskemål framförts om att göra sådana ändringar redan nu. Regeringen delar uppfattningen att inte minst förenklingskäl talar för en förändring. Med hänsyn till bl.a. att utredningens förslag ännu inte remissbehandlats bör dock frågan om avdrag vid tillfällig anställning tas upp vid ett senare tillfälle. Något förslag läggs därför inte fram i detta lagstiftningsärende.

Skattekontrollutredningen har i slutbetänkandet Självdeklaration och kontrolluppgifter – förenklade förfaranden (SOU 1998:12) föreslagit ett flertal ändringar i reglerna om kontrolluppgifter. Förslagen i betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet. Frågan om behov av en utökad kontrolluppgiftsskyldighet vid avdrag för ökade levnadskostnader, som berörts av vissa remissinstanser, kommer att ses över i det sammanhanget.

Förslagen medför ändringar i 12 kap. 14–16 §§ IL.

Avdrag i inkomstslaget näringsverksamhet

Regeringens förslag: Enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag skall ha rätt till schablonavdrag för ökade levnadskostnader vid resa i näringsverksamheten som varit förenad med övernattning utanför den vanliga verksamhetsorten. Principerna för avdragen skall vara desamma som för anställda.

Promemorians förslag: Stämmer i sak överens med regeringens.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrat sig i frågan tillstyrker förslagen. *Riksskatteverket* anser dock inte – i linje med hur verket ser på reglerna för anställda – att det finns tillräckliga skäl att avvakta med att införa särskilda bestämmelser för tid efter tre månader. Även *Näringslivets skattedelegation*, *Företagarnas Riksorganisation*, *Svenska Revisorsamfundet SRS* och *Tjänstemännens Centralorganisation* anser att näringsidkare efter tremånadersperiodens utgång i avdragshänseende bör likställas med anställda som erhåller traktamente.

Skälen för regeringens förslag: För enskilda näringsidkare finns inte några regler om rätt till schablonavdrag för ökade levnadskostnader vid resa i näringsverksamheten som är förenad med övernattning utanför den vanliga verksamhetsorten. Motsvarande gäller fysiska personer som är delägare i handelsbolag. Skattemyndigheterna har ändå i praktiken ofta tillåtit schablonavdrag för merutgifter för kost och småutgifter med samma belopp som gäller för anställda som inte fått traktamente. Av rättvise- och förenklingskäl bör det införas lagregler om rätt till schablonavdrag för näringsidkare. Utgångspunkten vid utformandet av de nya reglerna bör vara bestämmelserna i inkomstslaget tjänst, med beaktande av förslagen avseende skattskyldiga som inte fått traktamente.

För att avdrag enligt schablon skall få göras bör i första hand krävas att resan skett utanför den vanliga verksamhetsorten samt att den varit förenad med övernattning. Begreppet vanlig verksamhetsort bör ha samma innebörd som i inkomstslaget tjänst.

Schablonavdrag för merutgifter för måltider och småutgifter bör få göras med samma belopp som gäller för anställda. I likhet med vad som gäller för anställda som inte fått traktamente bör det för rätt till avdrag krävas att näringsidkaren gör sannolikt att han har haft merutgifter. Det skall finnas kvar en möjlighet att få avdrag för de faktiska utgifterna om näringsidkaren kan visa att dessa är högre än schablonavdraget. För resa i Sverige bör krävas att utredningen avser samtliga resor i näringsverksamheten under året. För resa utomlands räcker det att utredningen avser den aktuella resan.

Vidare bör en enskild näringsidkare liksom en anställd få göra schablonavdrag för logi när han inte kan visa vilka verkliga utgifter han haft för övernattning utanför den vanliga verksam-

hetsorten. Det bör inte krävas att näringsidkaren gör sannolikt att han haft utgifter för logi för att schablonavdrag skall få göras. Grunden för avdragsrätt är att övernattningskostnad skett på arbetsorten. Däremot måste han givetvis fullgöra sin bevisbörda i fråga om att han övernattnat på sistnämnda ort (jfr prop. 1998/99:83 s. 24). Schablonavdraget för näringsidkare bör uppgå till samma belopp som för anställda.

De föreslagna reglerna bör förutom av enskilda näringsidkare även kunna tillämpas av fysiska personer som är delägare i handelsbolag.

Förslagen innebär att en ny bestämmelse om avdrag för ökade levnadskostnader för näringsidkare vid resa i näringsverksamheten utanför den vanliga verksamhetsorten förs in i 16 kap. IL.

Anställda har inte rätt att tillämpa reglerna om ökade levnadskostnader vid tjänsteresa när arbetet utanför den vanliga verksamhetsorten pågått mer än tre månader. I stället gäller särskilda regler om avdrag vid tillfälligt arbete på annan ort. Inte heller näringsidkare bör ha rätt att få göra schablonavdrag enligt de principer som gäller för tjänsteresa när tre månader har gått. Liksom för anställda bör en resa anses pågå i en följd om den inte bryts av uppehåll som beror på att arbetet förläggs till en annan ort under minst fyra veckor. Reglerna om avdrag efter tremånadersperiodens utgång är inte desamma för anställda som fått traktamente som för anställda som inte fått det. Regeringen har gjort bedömningen (se föregående avsnitt) att en ändring av de reglerna inte bör ske utan ytterligare beredning. Eftersom en utgångspunkt bör vara att reglerna för anställda och näringsidkare samordnas även i detta avseende bör frågan om näringsidkarnas avdragsrätt tas upp i anslutning till att reglerna om avdrag efter tremånadersperiodens utgång i inkomstslaget tjänst behandlas.

När generella regler om avdrag för ökade levnadskostnader införs för samtliga näringsidkare kan det hävdas att den särskilda regeln i 16 kap. 36 § IL om yrkesfiskaravdrag inte längre behövs. Utredningen om konkurrenssituationen för det svenska yrkesfisket har i betänkandet Yrkesfiskets konkurrenssituation (SOU 1999:3) bl.a. föreslagit ändringar i regeln. En lagrådsremiss om ett särskilt skatteavdrag för yrkesfiskare förbereds för närvarande (jfr avsnitt 8.5).

8.3.2 Det utvidgade reparationsbegreppet

Regeringens förslag: Generösare avdragsregler införs för utgifter vid ombyggnad av lokaler i samband med byte av hyresgäst. Det s.k. utvidgade reparationsbegreppet ändras så att det klart framgår att även sådana ändringsarbeten på en byggnad som kan anses normala i fastighetsförvaltning omfattas.

Promemorians förslag: Stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta instanserna tillstyrker förslaget. *Riksskatteverket* framhåller att förslaget innebär förenklingar, men efterlyser ett förtydligande huruvida nyttjanderättshavare omfattas. *Sveriges Byggindustrier*, *Sveriges Fastighetsägareförbund* och *Näringslivets skattedelegation* anser att de generösare avdragsreglerna även skall omfatta mer genomgripande ändringar av byggnadens användningssätt, som att bygga om bostäder till affärs- och kontorslokaler. *Lantbrukarnas Riksförbund* framhåller att det i dagens lantbruk blir mer och mer vanligt att man ändrar produktionsinriktning och därigenom användningen av ekonomibygnader, t.ex. övergång från svinproduktion till hästuppfödning. Skall sådana ändringar av byggnadens användningssätt inte omfattas av avdragsrätten bör detta klart anges i lagtexten. *Sveriges Jordägareförbund* och *KIBRA Skattejuridiska Byrån AB* anför att det är oklart hur det utvidgade reparationsbegreppet skall tillämpas på privatbostäder som skattemässigt får redovisas som näringsfastigheter och föreslår att frågan klargörs.

Sveriges Advokatsamfund anför att det angivna syftet – att det utvidgade reparationsbegreppet skall omfatta även s.k. hyresgästanspassningar, men inte mer genomgripande ändringar av byggnadens användningssätt – bör framgå klarare av lagtexten.

Bakgrunden till regeringens förslag: I regel får utgifter för reparation och underhåll av en byggnad dras av omedelbart medan utgifter för ny-, till- eller ombyggnad skall räknas in i anskaffningsvärdet och dras av genom årliga värdeminskningsskatt. Värdeminskningsskatt skall beräknas enligt avskrivningsplan efter en viss procentsats per år på byggnadens anskaffningsvärde. Procentsatsen skall bestämmas med hänsyn till byggnadens ekonomiska livslängd.

För vissa ändringsarbeten gäller ett utvidgat reparationsbegrepp. Enligt 19 kap. 2 § andra stycket IL får utgifter för sådana ändringsarbeten på en byggnad som kan anses normala i den bedrivna verksamheten behandlas som utgifter för reparation och underhåll. Hit räknas inte åtgärder som innebär en väsentlig förändring av byggnaden.

Bestämmelsen fick sin nuvarande utformning vid införandet av IL. I KL hade motsvarande stadgande en något fylligare lydelse (punkt 3 av anvisningarna till 23 §). Som exempel på ändringsarbeten som normalt medför avdrag angavs där upptagande av nya fönster- och dörröppningar samt flyttning av innerväggar och inredning i samband med omdisponering av lokaler. Vidare angavs som exempel på åtgärder som innebär en väsentlig förändring att ett djurstall eller en verkstadsbyggnad byggs om för att i stället användas för ett helt annat ändamål. På förslag av Skattelagskommittén ströks exemplen. Vidare föreslog kommittén att bestämmelsen skulle omfatta sådana ändringsarbeten som var normala i näringsverksamheten. Uttrycket "i den bedrivna verksamheten" kom dock att behållas eftersom någon utvidgning av bestämmelsens tillämpningsområde inte var avsedd (prop. 1999/2000:2 del 2 s. 248).

Många anser att bestämmelsen i rättspraxis getts en alltför restriktiv tolkning. Avdrag brukar vägras för ändringsarbeten som fastighetsägaren bekostar i samband med byte av hyresgäst om den nye hyresgästen driver annan slags verksamhet än den föregående. Som exempel på fall där avdrag vägrats kan nämnas ombyggnad av en lokal för färghandel till lokaler för två nya verksamheter, den ena för affärsändamål och den andra för kontor. Sveriges Byggindustrier, Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag (SABO) och Sveriges Fastighetsägareförbund har i en framställning hos Finansdepartementet föreslagit att det utvidgade reparationsbegreppet vidgas ytterligare (dnr. 1631/94). Förbunden framhåller att det är fråga om utgifter som varje fastighetsägare måste räkna med att få vidkännas i sin löpande förvaltning. Avdrag bör enligt förbunden få göras även för det fall syftet med ombyggnaden är att bereda en ny hyresgäst ändamålsenliga lokaler. Detta bör gälla även om den nya hyresgästen driver en annan slags verksamhet än den föregående. Verksamhetsbedömningen bör göras med utgångspunkt i fastighetsägarens förhållanden. För den som bedriver fastighetsförvaltning med uthyrning av lokaler torde det vara normalt att

räkna med skifte av hyresgäster och ändringsarbeten som föranleds av det.

Skälen för regeringens förslag: Det nuvarande utvidgade reparationsbegreppet framstår i vissa avseenden som alltför begränsat. Många näringsidkare anser att gällande regler är svåra att förstå och tillämpa. Bedömningen av vad som kan anses vara normala ändringsarbeten görs utifrån den verksamhet som bedrivs i den uthyrda lokalen. Detta kan medföra att många byggnadsarbeten inte kommer till stånd. Fastighetsföretag kan föredra att låta lokaler stå tomma långa perioder i avvaktan på en hyresgäst som inte har behov av reparations- och ändringsarbeten eller som driver verksamhet av samma slag som den föregående hyresgästen. Nuvarande skatteregler kan därför sägas motverka ett effektivt utnyttjande av det kommersiella fastighetsbeståndet. Reglerna bör ändras så att utgifter för reparations- och ändringsarbeten får dras av omedelbart även om arbetena vidtas i samband med byte av hyresgäst.

Det utvidgade reparationsbegreppet bör utformas så att verksamhetsbedömningen i stället görs utifrån vad som kan anses normalt i den skattskyldiges näringsverksamhet. Det bör således göras en bedömning av antingen fastighetsägarens eller hyresgästens verksamhet, beroende på vem av dem som bekostar ändringsarbetena. Svarar fastighetsägaren för arbetena och består dennes verksamhet i uthyrning av lokaler för affärs- och kontorsändamål bör avdrag således kunna få göras för sådana ändringsarbeten som man normalt kan räkna med i näringsverksamheten. Detta bör gälla även om ändringsarbetena sammanhänger med ett byte av hyresgäst, en sammanslagning av två intilliggande lokaler eller en delning av en lokal.

Bestämmelserna om avdrag för reparation och underhåll, inklusive det utvidgade reparationsbegreppet, gäller således även för arbeten som bekostas av nyttjanderättshavaren. Detta följer av den allmänna bestämmelsen om att utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster skall dras av som kostnad (16 kap. 1 § IL och 23 § KL). Bestämmelserna i 19 kap. 2–25 §§ IL gäller alla näringsidkare och inte enbart fastighetsägare. Svarar hyresgästen för ändringsarbetena och är dessa att anse som normala i dennes näringsverksamhet får avdrag göras förutsatt att det inte är fråga om en väsentlig förändring av byggnadsdelen.

Några remissinstanser föreslår att även väsentliga förändringar i en byggnads användningsätt skall anses normala och således omfattas av

det utvidgade reparationsbegreppet. I annat fall föreslås att det i lagtexten klart anges vilka åtgärder som innebär en väsentlig förändring av byggnaden eller dess användningssätt. En förändring av det utvidgade reparationsbegreppet till att omfatta mer genomgripande ändringar av byggnadens användningssätt, såsom när bostadslägenheter byggs om till affärs- och kontorslokaler går klart utöver vad som åsyftas med lagstiftningen. Detsamma gäller ingrepp i bärande konstruktioner eller den nya stommen för vatten och avlopp i annan bemärkelse än utbyte av befintliga stammar. Enligt regeringens uppfattning föreligger inte tillräckliga skäl för en så genomgripande förändring. Det är knappast heller möjligt att utforma lagtexten på ett sådant sätt att det exakt går att utläsa vilka arbeten som i varje givet fall kan komma att omfattas av regeln. Avgränsningen av reparation och ombyggnad är till sin karaktär beroende av bedömningar i det enskilda fallet. Regeringen är därför inte beredd att föreslå någon ändring av gällande rätt i dessa hänseenden utan hänvisar till den praxis som vuxit fram genom åren.

Före 1990 års skattereform gällde det utvidgade reparationsbegreppet generellt i inkomstlagen rörelse. För inkomst av jordbruksfastighet var det begränsat till ändringsarbeten på ekonomibyggnader. I inkomstlagen annan fastighet gällde det endast för den del av fastigheten som inte användes för bostadsändamål. I samband med skattereformen gjordes bestämmelsen tillämplig på hela inkomstlagen näringsverksamhet. Det utvidgade reparationsbegreppet gäller därför även näringsfastigheter som innehåller bostäder. Någon klar praxis har ännu inte utvecklats sig men utgifter för ändrad rumsindelning i bostadslägenheter brukar i den praktiska rättstillämpningen anses omedelbart avdragsgilla så länge användningen till bostad består (jfr Riksskatteverkets handledning för beskattning vid 1999 års taxering s. 518).

Till näringsfastighet räknas också sådana småhus på lantbruksenhet som, om ägaren begär det, inte skall räknas som privatbostad (2 kap. 9 § IL). Bl.a. Sveriges Jordägareförbund efterlyser klargöranden hur det utvidgade reparationsbegreppet skall tillämpas i vissa situationer. Det är även här fråga om bedömningar som måste göras i det enskilda fallet. Det är därför inte lämpligt att genom lagstiftning närmare reglera dessa frågor.

Förslaget föranleder en ändring i 19 kap. 2 § IL samt införande av en ny paragraf, 5 kap. 10 §, i ILP.

8.3.3 Ökade möjligheter till kvittning av kapitalförluster på marknadsnoterade delägarätter

Regeringens förslag: Kapitalförluster på marknadsnoterade delägarätter får även utnyttjas för kvittning mot vinster på onoterade aktier.

Kapitalvinster respektive kapitalförluster vid avyttring av andelar i marknadsnoterade svenska blandfonder får utnyttjas för kvittning fullt ut mot vinster respektive förluster på marknadsnoterade delägarätter och onoterade aktier.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag med den skillnaden att s.k. blandfonder även i fortsättningen skulle ligga utanför kvittningssystemet.

Remissinstanserna: Av de remissinstanser som yttrat sig i denna del är samtliga positiva till förslaget om utökad kvittningsrätt. Vissa remissinstanser – *Riksskatteverket, Fondbolagens Förening, Svenska Bankföreningen, Handelshögskolan i Stockholm, Juridiska Fakulteten vid Lunds Universitet, Föreningen Auktoriserade Revisorer FAR* och *Sveriges Advokatsamfund* – anser att kvittningsmöjligheterna bör ytterligare utökas i olika avseenden.

Skälen för regeringens förslag: Genom 1990 års skattereform infördes för kapitalförluster (realförluster enligt terminologin i SIL) på finansiella tillgångar en huvudregel som innebär att sådana förluster skall kvoterats till 70 procent. Vid en kapitalinkomstskatt på 30 procent innebär detta att en förlust ger en skattelättnad på 21 procent. Anledningen till att kvoteringsregeln infördes var att det ansågs önskvärt att minska inslaget av skattekrediter i kapitalinkomstbeskattningen. Sådana skattekrediter uppkommer bl.a. genom att sparare i aktier och liknande tillgångar i viss utsträckning kan välja att realisera förluster före vinster på liknande tillgångar.

Ett undantag gjordes från den allmänna kvoteringsregeln. Förluster på marknadsnoterade aktier och liknande värdepapperstillgångar får i sin helhet kvittas mot vinster på sådana tillgångar. Efter förslag från Företagsskatteutredningen infördes en motsvarande full kvittningsrätt för

onoterade aktier från och med 1998 års taxering. Samtidigt infördes en lättnad i ägarbeskattningen för utdelning och kapitalvinster på sådana aktier (prop. 1996/97:45, bet. 1996/97:SkU13, rskr. 1996/97:133, SFS 1996:1611).

I samband med 1998 års ekonomiska vårproposition utvidgades möjligheten att kvitta förluster på onoterade aktier till att även omfatta vinster på marknadsnoterade aktier och andelar i vissa värdepappersfonder (prop. 1997/98:150, bet. 1996/97:FiU20, rskr. 1996/97:284, SFS 1997:448). Skälet härför var att förbättra villkoren för extern kapitaltillförsel till onoterade företag. För risktagande i näringslivet och villigheten till nysatsningar ansågs den skattemässiga behandlingen av förluster vara av stor betydelse.

I dag kan vinster på onoterade aktier användas till kvittning i sin helhet endast mot förluster på sådana tillgångar. En ytterligare förbättring av villkoren för extern kapitalförsörjning till onoterade företag torde följa om begränsningen i kvittningsrätten slopades så att kvittning också kan ske mellan vinster på onoterade delägarätter och förluster på marknadsnoterade delägarätter. Reglerna skulle också bli tydligare och olika investeringsalternativ neutrala i förhållande till varandra.

Beträffande värdepappersfonder gäller att vinster och förluster på marknadsnoterade andelar i svenska värdepappersfonder där värdet av fondens innehav av delägarätter inte annat än tillfälligtvis understigit 75 procent av fondförmögenheten (s.k. aktiefonder) får kvittas på samma sätt som marknadsnoterade delägarätter i övrigt.

En värdepappersfond som inte utgör en aktiefond och inte heller innehåller enbart svenska fordringsrätter (s.k. räntefond) kallas för blandfond. För andelar i blandfonder har gällt – med undantag för den period då utdelning från svenska företag var skattefria – att de behandlats som om de varit onoterade med den följd att förluster på andelar i sådana fonder inte har fått kvittas fullt ut mot vinster på andra delägarätter och att vinster på sådana fondandelar inte har ingått bland de vinster mot vilka förluster på marknadsnoterade delägarätter har kunnat kvittas helt. Skälet för att vinst respektive förlust vid avyttring av andelar i blandfonder skulle hållas utanför möjligheterna till full kvittning var att sådana fonder regelmässigt ger större löpande avkastning än fonder vars förmögenhet är placerad i aktier. Om fonder med en betydande andel fordringar skulle beskattas enligt aktievinstreg-

lerna, ansågs skattefördelar kunna uppnås genom att sådana andelar avyttrades med vinst strax före en utdelning och att kvittningsunderlag därigenom kunde tas fram för att utnyttja en reaförlust på marknadsnoterade aktier. Sådan skatteplanering ansågs böra förhindras (prop. 1989/90:110 s. 432 f.).

I IL är en andel i en svensk värdepappersfond definierad som en delägar rätt (48 kap. 2 §). Med den ordalydelse som 48 kap. 20–22 §§ IL har fått kan således förluster på marknadsnoterade delägarätter respektive onoterade delägarätter fullt ut dras av mot vinster på marknadsnoterade delägarätter, dvs. även mot vinster på andelar i marknadsnoterade blandfonder. En sådan utvidgning av gällande rätt har inte varit avsedd. I den remitterade promemorian föreslogs att inkomstskattelagen skulle justeras i detta avseende.

De skäl som åberopades vid skattereformen för att hålla vinst respektive förlust vid avyttring av en andel i en blandfond utanför kvittningssystemet har på grund av de ändringar som skett i tiden efter 1990 års skattereform väsentligen förlorat sin betydelse. Regeringen anser därför i likhet med flera remissinstanser att någon kvittningsbegränsning när det gäller blandfonderna inte längre behövs. Reglerna blir därigenom enklare.

Regeringen föreslår sammanfattningsvis att förluster på marknadsnoterade delägarätter får kvittas fullt ut mot vinster på sådana andelar i svenska aktiebolag och utländska juridiska personer som inte är marknadsnoterade. Vidare föreslås att vinster respektive förluster vid avyttring av andelar i marknadsnoterade svenska blandfonder får kvittas fullt ut mot vinster respektive förluster på marknadsnoterade delägarätter och andelar i svenska aktiebolag och utländska juridiska personer som inte är marknadsnoterade.

Förslaget föranleder ändringar i 48 kap. 19–22, 24 och 27 §§ IL samt införande av en ny paragraf, 5 kap. 9 § i ILP.

Förslaget innebär inte någon förändring beträffande förluster på andelar i räntefonder. Sådana förluster skall som tidigare dras av i sin helhet. Däremot bör 48 kap. 20 § IL justeras så att – i enlighet med vad som gällde enligt 27 § 6 mom. SIL – kapitalförluster på andra delägarätter inte får kvittas mot kapitalvinster på andelar i marknadsnoterade räntefonder.

Bestämmelserna bör – med hänsyn till riksdagsbehandlingen – träda i kraft den 1 juli 2000 men tillämpas på vinster respektive förluster som

uppkommit under beskattningsåret 2000. I fråga om beskattningsår som påbörjats före den 1 juli 2000 och som taxeras vid 2002 års taxering skall den äldre lydelsen av inkomstskattelagen tillämpas till den del detta leder till lägre skatt.

8.4 Allmän fastighetstaxering av småhus

Regeringens förslag: Den allmänna fastighetstaxeringen av småhus flyttas från år 2002 till år 2003.

Skälen för regeringens förslag: Allmän fastighetstaxering av småhus sker vart sjätte år räknat fr.o.m år 1990. Nästa allmänna fastighetstaxering av småhus skall ske år 2002. Fastighetstaxeringsutredningen, som har haft i uppgift att se över förfarandet vid fastighetstaxeringen, har tidigare i år avlämnat betänkandet Fastighetstaxering - precision, påverkansmöjligheter, individuella bedömningar (SOU 2000:10). I betänkandet lämnas bl.a. förslag till hur värderingsmodellerna kan förbättras och till hur fastighetsägarnas möjligheter till insyn kan öka. Betänkandet remissbehandlas till och med utgången av juni månad.

Regeringen anser att det är angeläget att ställning kan tas till utredningens förslag innan nästa småhustaxering genomförs. Med hänsyn till det förberedelsearbete som en allmän fastighetstaxering kräver är det emellertid inte möjligt att beakta de ändringar som Fastighetstaxeringsutredningens betänkande kan föranleda vid en allmän fastighetstaxering år 2002. I så fall måste småhustaxeringen år 2002 skjutas upp ett år. Alternativet är att genomföra 2002 års allmänna fastighetstaxering enligt nuvarande regler och att de ändringar som kan komma att bli aktuella till följd av Fastighetstaxeringsutredningens förslag får genomslag först vid 2008 års allmänna fastighetstaxering av småhus. En sådan ordning framstår som mindre lämplig. Riksskatteverket har vid underhandskontakter i denna fråga förordat att den beslutade fastighetstaxeringen skjuts upp.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att småhustaxeringen år 2002 skjuts upp ett år, dvs. till år 2003. Ändringen bör göras i en särskild lag. Enligt vad som följer av 1 kap. 7 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) kommer den därpå följande allmänna fastighetstaxeringen av småhus

att äga rum år 2008. Taxeringsvärdena för småhus år 2002 kommer därmed att grunda sig på de basvärden som bestämts vid den allmänna fastighetstaxeringen av småhus år 1996 eller genom en ny taxering vid en särskild fastighetstaxering därefter.

8.5 Förslag i särpropositioner m.m.

I en särskild proposition (1999/2000:105) lägger regeringen fram förslag avseende vissa punktskattefrågor.

Kärnkraftsskatten läggs om till en effektskatt

I budgetpropositionen för 2000 aviserades en omläggning av kärnkraftsskatten till en effektskatt, dvs. en omläggning från en rörlig till en fast skatt. Regeringen lägger nu fram förslag om de lagändringar som krävs för att genomföra omläggningen.

Omläggning av jordbrukets energibeskattnings.

I likhet med kärnkraftsskatten aviserades i budgetpropositionen en omläggning av jordbrukets energibeskattnings som innebär att jordbruket skall få tillämpa samma skattereduceringar som finns för tillverkningsindustrins förbrukning av el och bränslen för uppvärmning. I propositionen lägger regeringen fram förslag om de lagändringar som fordras.

Skattelättnad för bilar i miljöklass 1.

Regeringen föreslår att en skattelättnad införs i fordonsskattelagen för bilar som uppfyller kraven för miljöklass 1 i bilavgaslagen. För personbilar och lätta bussar med en tjänstevikt om högst 2 470 kilogram samt lätta lastbilar med en tjänstevikt om högst 1 275 kilogram föreslås en skattelättnad med 3 500 kronor om skatteplikt inträder för första gången under år 2000 och med 1 500 kronor om skatteplikt inträder för första gången under år 2001. För personbilar och lätta bussar med en tjänstevikt överstigande 2 470 kilogram samt lätta lastbilar med en tjänstevikt överstigande 1 275 kilogram föreslås en skattelättnad med 3 500 kronor om skatteplikt inträder för första gången under år 2001 och med 1 500 kronor om skatteplikt inträder för första gången under år 2002.

Exportbutiker och proviantering

Regelsystemet för exportbutiker justeras i syfte att underlätta för exportbutiksinnehavarna att organisera verksamheten på ett från kommersiell synpunkt effektivt sätt. Samtidigt anpassas delar av provianteringslagstiftningen till vad som gäller i Danmark och Finland genom att det föreslås att skattefrihet skall gälla för alkohol- och tobaksvaror som provianterats utan skatt och som därefter förstörts genom olyckshändelse eller force majeure.

Punktskatteverksamhetens organisatoriska inplacering i skatteförvaltningen

Med anledning av riksdagens beslut om att punktskatteverksamheten organisatoriskt skall föras över till Riksskatteverket redovisar regeringen de förändringar som bör göras i lagstiftningen för att den nya organisationen skall fungera från och med den 1 juli 2000.

Yrkesfiskaravdrag

Regeringen avser att inhämta Lagrådets yttrande över ett förslag till särskilt skatteavdrag för yrkesfiskare. Sedan godkännande inhämtats från EU-kommissionen enligt statsstödsreglerna avser regeringen återkomma till riksdagen med en proposition.

8.6 Effekter på de offentliga finanserna

I detta avsnitt redovisas de finansiella effekterna för statsbudgeten och den konsoliderade offentliga sektorn av de olika skatteförslagen (tabell 8.2). För respektive förslag presenteras bruttoeffekten och den varaktiga effekten för den offentliga sektorn. Därutöver anges de kassamässiga effekterna för statsbudgeten och den offentliga sektorn för kalenderåren 2000-2003. Såväl förslaget om utökat avdrag för ökade levnadskostnader som förslag om ett utvidgat reparationsbegrepp beräknas ge en varaktig budgetförsvagning för offentlig sektor om vardera 0,1 miljarder kronor. Den för enskilda år under perioden större budgetförsvagningen beror på att vid en kassamässig redovisning förskjutningar i skatteuppbörden får genomslag.

Förslaget om ökade kvittningsmöjligheter i inkomstslaget kapital beräknas ge en budgetförsvagning på 0,16 miljarder kronor. I förhållande till redovisningen i lagrådsremissen utgör detta

en tillkommande budgetförsvagning på 0,01 miljarder kronor genom att kvittningsrätten utvidgats något.

Förslaget om att den allmänna fastighetstaxeringen av småhusenheter flyttas från år 2002 till år 2003 beräknas inte ge några offentligfinansiella effekter, eftersom omräkningsförfarandet enligt gällande regler skall tillämpas för de berörda åren.

I budgetpropositionen för 2000 aviserades förslag om omvandling av produktionsskatten på kärnkraftsel till en effektskatt. Denna omvandling beräknas inte ge några offentligfinansiella effekter. I samma proposition aviserades också vissa förändringar i jordbrukets energibesättning med en preliminär redovisning av de finansiella effekterna. De förslag som presenteras i proposition 1999/2000:105, Vissa punktskattefrågor, beräknas ge en varaktig nettobudgetförsvagning för den offentliga sektorn på 0,18 miljarder kronor. För år 2000 blir den kassamässiga budgetförsvagningen mindre beroende på att skattesänkningen sker först fr.o.m. 1 juli 2000 och uppgår till 0,09 miljarder kronor för offentlig sektor. Nu gjorda beräkningar avviker från de som redovisades i budgetpropositionen för 2000. Detta har beaktats vid inkomstberäkningen (jfr kapitel 6).

Förslaget om lättnader i i fordonsskatten för miljövänliga bilar aviserades i budgetpropositionen för 2000, där också de finansiella effekterna redovisades.

Det kommande förslaget om en utvidgning av yrkesfiskaravdraget beräknas ge en budgetförsvagning för offentlig sektor med 0,01 miljarder kronor.

Det kommande förslaget om stöd till utbyggnad av bredband för att möjliggöra abonnentanslutning med hög överföringskapacitet i glest byggda områden samt skattereduktion för abonnenter för anslutning till hög överföringskapacitet beräknas ge en årlig budgetförsvagning på 0,8 miljarder kronor under åren 2001-2004.

Tabell 8.2 Budgeteffekter av i vårpropositionen presenterade skatteförslag m.m.

Bruttoeffekter, kassamässiga effekter för statsbudgeten och för offentlig sektor åren 2000-2003 samt varaktiga nettoeffekter för offentlig sektor.

Miljarder kronor

	Med ver- kan från	Brutto- effekt	Stats- budget 2000	2001	2002	2003	Offentlig sektor 2000	2001	2002	2003	Varaktig effekt
<i>Förslag i vårpropositionen</i>											
Avdrag för ökade levnadskostnader	1.1.2001	-0,1	0	0,00	-0,02	-0,04	0,00	0	-0,1	-0,2	-0,1
Utvidgat repara- tionsbegrepp	1.1.2000	-0,1	0	-0,1	-0,2	-0,1	0	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1
Ökade kvitt- ningsmöjligheter för kapitalför- luster	1.1.2000	-0,16	0	-0,16	-0,16	-0,16	0	-0,16	-0,16	-0,16	-0,16
<i>Delsumma</i>		-0,36	0,00	-0,26	-0,38	-0,30	0	-0,26	-0,46	-0,46	-0,36
<i>Förslag i särskilda propositioner</i>											
Jordbrukets ener- gibesättning	1.7.2000	-0,22	-0,1	-0,19	-0,18	-0,19	-0,09	-0,18	-0,16	-0,18	-0,18
Utvidgning av yrkesfiskar- avdrag	1.1.2001	-0,01	0	-0,01	-0,01	-0,01	0	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01
Skattereduktion bredband	1.1.2001	-0,8	0	-0,8	-0,8	-0,8	0	-0,8	-0,8	-0,8	-0,16
Utvidgat anställ- ningsstöd	1.8.2000	-0,84	-0,1	-0,75	-0,84	-0,84	-0,1	-0,75	-0,84	-0,84	-0,84